

алгоритм її отримання й використання.

Подальшої розробки потребує покрокове описання шляхів отримання маркетингової інформації, зміст її аналізу, інтерпретація та способи використання в управлінській діяльності керівника навчального закладу системи післядипломної педагогічної освіти.

Використана література:

1. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>
2. Маркетинговая информация. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.znaytovar.ru/s/Marketingovaya_informaciya.html
3. Характеристика та форми відображення маркетингової інформації. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ito.vspu.net>
4. Шахіна І. Ю. Класифікація маркетингової інформації. [Електронний ресурс]. / І. Ю. Шахіна, В. А. Решовский. Режим доступу: <http://to.vspu.net>
5. Маркетингова інформація : навч. пос. / Л. О. Шепюк, Є. В. Крикавський, І. О. Дейнека, О. В. Дейнека, Р. Патора. – Рівне : вид. О. Зень, 2008. – 456 с.

РЯБОВА З. В. Теоретическая сущность маркетинговой информации.

В статье раскрываются сущностные аспекты маркетинговой информации. Дается характеристика теоретической сущности системы маркетинговой информации. Раскрываются требования к ней, описывается ее типология и классификация.

Ключевые слова: *Маркетинговая информация, типология, классификация системы маркетинговой информации, качество предоставления образовательных услуг.*

RYABOVA Z. V. Theoretical aspects of the marketing information.

The article covers the essential aspects of marketing information. We give a theoretical description of the nature of marketing information. Disclosed requirements it describes its typology and classification.

Keywords: *marketing information, typology, classification of information market, quality of educational services.*

УДК37.091.12.011.3.001.57-051:78

**Савченко Р. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

МОДЕЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (МПК) МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ТА МУЗКЕРІВНИКІВ ДНЗ.

У статті подано та обґрунтовано авторську модель організаційно-педагогічної системи формування музично-педагогічної компетентності майбутніх педагогів ДНЗ – вихователів та музичних керівників. Розкрито основні компоненти даної моделі-цільовий, змістовий, технологічний, результативний, що разом забезпечують професійну підготовку майбутніх педагогів.

Ключові слова: модель, моделювання, музично-педагогічна компетентність, цільовий компонент, змістовий, технологічний, результативний.

Моделювання (від франц. *modeler* – ліпити, формувати) – метод дослідження явищ і процесів, що ґрунтується на заміні конкретного об'єкта досліджень (оригіналу) іншим, подібним до нього (моделлю) [1, с. 443]. Це специфічний спосіб пізнання, при якому одна система (об'єкт дослідження) відтворюється в іншій моделі [2, с. 59-63]. Як вважає О. Я. Савченко, “моделювання – 1) метод дослідження об'єктів на їх моделях-аналогах; 2) побудова і вивчення моделей реально існуючих предметів і явищ і тих, що спеціально сконструйовані; 3) у навчанні моделі розуміють як зміст, що треба засвоїти, як засіб засвоєння [3, с. 358-359].

Моделювання допомагає дослідити певне педагогічне явище чи процес. Модель – це не тільки формулювання знань, які вже існують у людини, але й невідомих фактів, котрі ще належить перетворити у знання, це опис та теоретичне обґрунтування структурних компонентів даного процесу: елементи і структуру освітніх цілей та навчальних планів, зміст та структуру навчальних курсів, методи тестування та оцінювання, групи студентів [4]. Моделі особистості фахівця виступають як своєрідний взірець, еталон, орієнтир для вибору напрямку підготовки студента та оцінювання якості навчання. В нашій роботі досліджується проблема формування МПК майбутніх педагогів у процесі їхньої фахової підготовки, тому звернемося до нормативної моделі спеціаліста, що виступає як кінцевий результат діяльності вищої школи, відповідає вимогам практики і має потенціал, що забезпечує випускнику університету успішне виконання професійних функцій. Така модель має відповідати не тільки європейським чи вітчизняним стандартам, але й забезпечувати специфічні галузеві вимоги до професійності та особистісних якостей випускника університету. На сучасному етапі розвитку вітчизняної педагогічної науки до моделей особистості фахівця ми відносимо моделі, які відповідають запитам постіндустріального суспільства й продиктовані вимогами роботодавців на глобалізованому ринку праці. Загальна ціль моделі виходить із основних концептуальних положень національної системи освіти: спрямовується на формування світоглядних позицій у студентів і розвиток якостей особистості, від яких залежить прогрес суспільства. Реалізація загальної цілі відбувається через зміст навчального матеріалу, систему методів впливу на особистість в контексті опанування нею навчальних дисциплін та характер взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу за таким алгоритмом:

Мета → Зміст → Система методів впливу → Результат.

Вітчизняні вчені-педагоги (Г. О. Балл, П. А. Козляковський, В. О. Кудін, Л. С. Нечепоренко, С. О. Сисоєва, Т. І. Сущенко) узагальнюють вимоги до якостей випускників університетів, до яких відносять такі:

- гнучко адаптуватись у динамічному суспільстві. Знаходити саме “своє

місце” і відчувати задоволення власною роллю протягом усього життя;

- творчо та самостійно мислити, критично ставитись до процесів у бурхливому світі;

- вміти обирати з потоку інформації найважливішу, висувати гіпотези та формулювати проблеми, складати план їх вирішення, знаходити альтернативні варіанти та приймати відповідальні рішення в умовах невизначеності;

- вміти працювати в команді, бути комунікабельною людиною, яка здатна ефективно адаптуватись до умов, які швидко змінюються;

- вміти працювати над власним розвитком, тобто бути готовим до саморозвитку впродовж усього життя;

- ініціативно діяти, відчувати внутрішню свободу, бути здатним зайняти активну позицію, генерувати власні ідеї та здійснювати вчинки, ефективно діяти для втілення, реалізації, досягнення сформульованих власних цілей;

- відповідально діяти та відчувати самодостатність внутрішньої свободи особистості, що знаходить втілення у обгрунтованості й рішучості вибору, який нею здійснюється;

- бути здатним до свободи вибору як особистісної свободи, поєднаної з відповідальністю;

- мати високий ступінь мобільності до економічних, виробничих та соціальних вимог, які швидко змінюються;

- мати високий ступінь заповзятості, віри в особисті переконання, можливість їх досягнення, надії на успіх;

- мати відчуття нового та вміння творчо його використовувати для успіху у власній справі;

- вміти аналізувати дії інших людей з усвідомленням того, що їх пізнання, як і наші власні, також обмежені;

- усвідомлювати, що будь-яка поінформованість є лише сукупністю інформації, яку ми накопичили та маємо.

- вміти оперативно змінювати стереотипи, методи та підходи до розв'язання проблем, підтримувати баланс між незалежністю та традиціями;

- приступаючи до дій, спочатку зібрати та усвідомити початкові дані та умови;

- вміти складну проблему розчленити на простіші складові;

- вміти подумки “прокручувати” можливі етапи рішення проблеми, оскільки моделювання процесу чи системи складає основу, визначає ефективність та якість професійного мислення;

- усвідомлювати, що прямий шлях вирішення проблеми – не завжди найкращий;

- стверджувати ідеї духовності, підвищення рівня культури й освіченості українського суспільства.

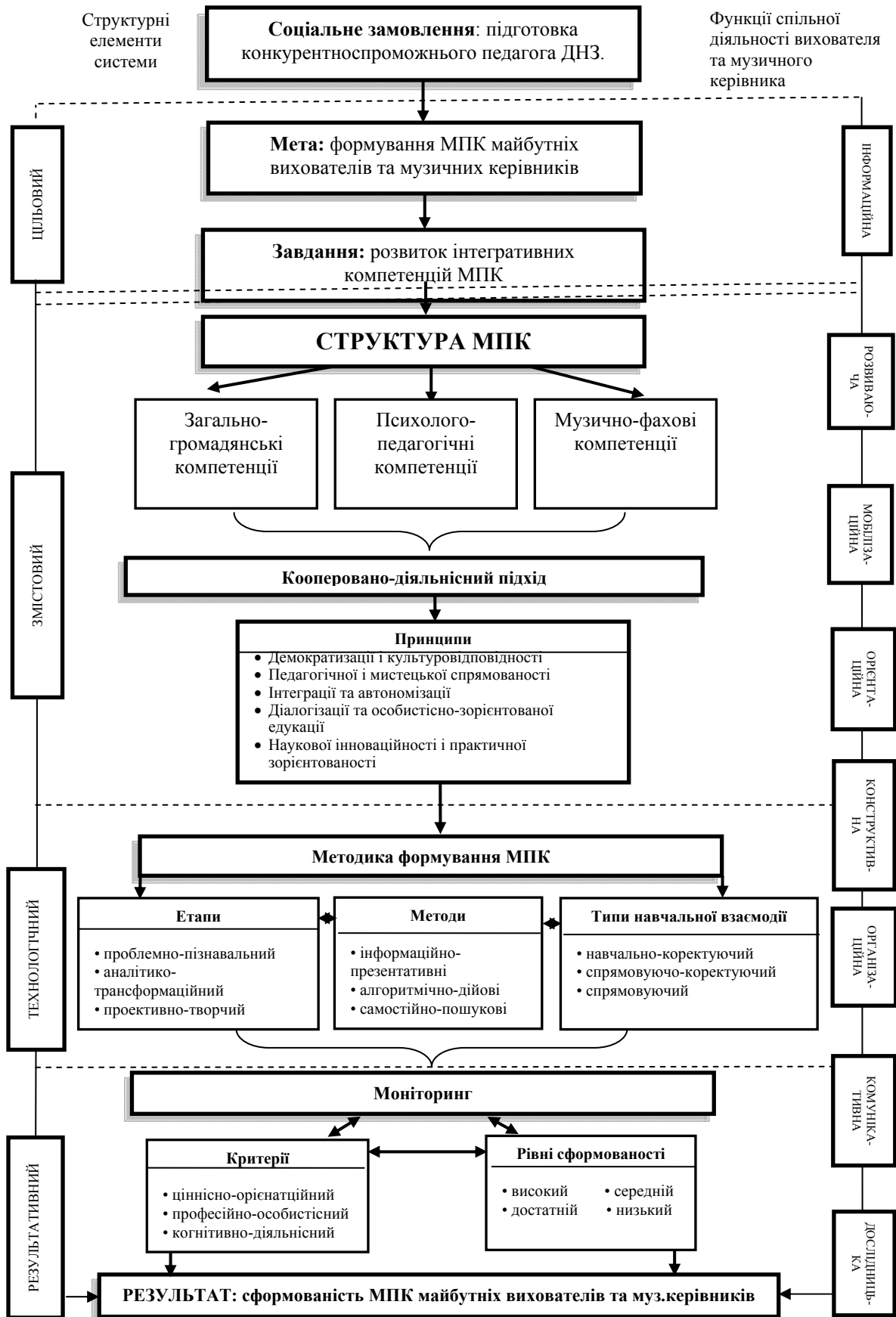

Рис. 1. Структурно-функціональна модель формування МПК

Організаційно-педагогічна система формування МПК майбутніх педагогів представлена як цілісне, кероване, полікомпонентне, відкрите для зовнішнього середовища утворення, що відображує навчальний процес і функціонує в разі узгодження його окремих компонентів. Структурно-функціональна модель системи складають цільовий, змістовий, технологічний та результативний компоненти (див. рис. 1) Цільовий компонент моделі містить соціальне замовлення: якісну музично-педагогічну підготовку вихователя та музичного керівника; мету – формування МПК майбутніх вихователів та музичних керівників; завдання: розвиток інтегративних компетенцій МПК. Цільовий компонент репрезентує мету як кінцевий результат музично-педагогічної підготовки майбутнього педагога; як суб'єктивний взірець бажаного стану середовища, яке вирішило б проблему, що виникла. Тому “мета є прогностичною моделлю кінцевого результату праці, дозволяє приймати рішення, що торкаються вибору шляхів, методів та засобів вирішення навчальних та педагогічних задач” [5, с. 113]. Мета процесу формування буде досягнута, якщо в ході музично-педагогічної підготовки студенти перейдуть на якісно новий, вищий рівень сформованості МПК вже на етапі їхнього навчання у вузі.

Змістовий компонент моделі орієнтований на виявлення загальної поінформованості, актуалізацію змісту та обсягу початкових знань, умінь і навичок студентів із окресленої проблеми, стимуляцію професійно-особистісної мотивації, спрямованої на розширення власних фахових можливостей, формування здатності до доцільної самоорганізації й рефлексії навчально-практичних зусиль щодо формування МПК. Він відображає сутність того, що реалізується в процесі досягнення як загальної мети, так і кожного завдання зокрема. Сформованість МПК – важлива властивість професійно-особистісної позиції майбутнього педагога ДНЗ, повномірність якої передбачає інтегративне поєднання трьох взаємопов'язаних її складових: загальногромадянських, психолого-педагогічних та музично-фахових компетенцій, що уособлюють структуру його майбутньої професійної діяльності і відображується у моделі відповідно трьома елементами:

– ціннісними орієнтаціями (соціальними, педагогічними та музичними), які зумовлюють формування загальногромадянських ціннісних орієнтацій як рефлексивних нормативно-регулятивних механізмів оцінної діяльності, що ґрунтується на прийнятій в суспільстві системі нормативів та цінностей;

– професійно значущими якостями (педагогічними та музичними), які мають забезпечити розвиток педагогічної самосвідомості і творчої індивідуальності майбутнього фахівця, що проявляється у способах аналізу, проектування, моделювання, реалізації і рефлексії музично-педагогічної діяльності;

– комплексом предметних знань про музичне мистецтво, види музичної

діяльності та комплексом умінь (гностичні, проектувальні, конструктивні, комунікативні та організаційні), що сприяють формуванню навичок удосконаленої практичної музично-педагогічної діяльності, здібностей, якостей особистості, педагогічного досвіду.

Означені елементи детерміновані майбутньою професійною діяльністю, структурованою за видами музично-педагогічної підготовки і представленою в різних формах навчальної діяльності.

Теоретичною основою забезпечення цілісності музично-педагогічної підготовки вихователів та музичних керівників виступає розроблений нами кооперовано-діяльнісний підхід як система провідних концептуальних позицій, на яких ґрунтується процес формування музично-педагогічної компетентності майбутніх педагогів. Реалізація кооперовано-діялісного підходу передбачає розв'язання протиріч між протилежностями, що виявляються в процесі формування МПК і складають пари принципів: демократизації і культуровідповідності; педагогічної і мистецької спрямованості; наукової інноваційності і практичної зорієнтованості; діалогізації та особистісно зорієнтованої едукації; інтеграції та автономізації. Окреслені принципи дають змогу побудувати оптимальну систему методів, прийомів, засобів і форм організації музично-педагогічної діяльності студентів.

Технологічний компонент розглядається як реалізація змісту навчання, тобто забезпечення безпосередньої діяльності студентів щодо засвоєння музичних знань і вмінь, управління процесом навчання й діагностики його результатів. Процес розглядається як закономірна послідовна зміна в розвитку явищ, їх перехід у інший стан; як сукупність послідовних дій, спрямованих на досягнення певних результатів – етапів. Структурно-функціональна модель включає три етапи методики формування МПК майбутніх вихователів та музичних керівників: проблемно-пізнавальний, аналітико-оцінювальний та проєктивно-творчий, послідовне розгортання яких складає основний зміст її технологічного компоненту. На кожному з етапів використовуються свої методи навчання, що класифіковані за навчальними цілями і об'єднані у три блоки: інформаційно-презентативні, алгоритмічно-пошукові та творчо-пошукові. За мірою педагогічного втручання й зростання самостійності студентів визначено три типи навчальної взаємодії викладача і студентів, які також, як і блоки методів, пов'язано з етапами музично-педагогічної підготовки: з першим, проблемно-пізнавальним етапом – організація процесу навчання як подання студентам наукової інформації у закінченій формі та організація процесу осмисленого оволодіння науковими поняттями, теоріями як системою різних взаємозв'язків, що визначають суть цих понять (перший тип взаємодії); з другим, аналітико-оцінним етапом – організація оволодіння науковими знаннями, вміннями за схемою цілеспрямованого поетапного керівництва процесом набуття досвіду, зростання самостійності, творчості

студентів(другий тип взаємодії); з третім, проєктивно-творчим етапом – зниження міри втручання педагога у навчально-пізнавальну діяльність студентів, виконання функцій супроводження студентів у процесі пізнання для надання змоги особистості вибрати самостійний шлях міркування, організації процесу набуття власних знань, умінь, пошуку істини(третій тип взаємодії). Отже, кожен з етапів співвідноситься з використанням певного блоку методів та типом навчальної взаємодії викладача та студентів, що і відображено в моделі.

Завершальною ланкою моделювання підготовки майбутніх педагогів є результативний компонент моделі, що передбачає наявність конкретних результатів реалізації процесу формування МПК майбутніх педагогів – перехід на більш високий рівень професійної компетентності. Результативний компонент моделі створює підґрунтя для порівняння й узгодження результатів навчальної діяльності студентів із сформульованими на цільовому етапі завданнями, актуалізує закріплення настанов на подальший музично-педагогічний розвиток і самовдосконалення, спрямовує й інтегрує суб'єктивний досвід навчально-практичної діяльності майбутніх педагогів у галузі музичного виховання дітей дошкільного віку. Результативний компонент моделі складають критерії та рівні сформованості. Відповідно до структурних компонентів МПК – ціннісних орієнтацій, професійно – значущих якостей, комплексу знань, умінь та навичок, визначені критерії: ціннісно-орієнтаційний, професійно-особистісний, когнітивно-діяльнісний, удосконалення яких може слугувати показником розвитку як окремих компетенцій, так і досліджуваного інтегрального утворення в цілому. Ціннісно-орієнтаційний критерій спрямований на виявлення ступеню сформованості соціальних, педагогічних та музичних цінностей майбутніх педагогів, що спонукають до музично-педагогічної діяльності та визначають спрямованість особистості майбутнього педагога ДНЗ; професійно-особистісний критерій пов'язаний з визначенням міри сформованості професійно-значущих педагогічних та музичних якостей та здібностей особистості, що впливають на результат його діяльності та визначають індивідуальний стиль педагога; когнітивно-діяльнісний критерій свідчить про міру здатності до свідомого одержання знань у музично-педагогічній підготовці та уміння інтерпретувати професійні знання в уміння та навички. Згідно з визначеними критеріями та показниками МПК, було визначено чотири рівня сформованості: високий, достатній, середній та низький.

Запропонована модель формування МПК майбутніх педагогів має розглядатися як інструментарій організації системи музичної підготовки компетентного вихователя та музичного керівника. Модель є відкритою, постійно розвивається та за необхідністю може бути доповнена новими компонентами.

Використана література:

1. Котляр Л. І. Роль внутрішньогрупових відносин у формуванні компонентів вольового акту в особистості [текст] / Л. І. Котляр // Науковий вісник Ізмаїльського державного педагогічного інституту. – Ізмаїл, 2000. – Вип. 10. – С. 59-63.
2. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навчальний посібник / О. П. Рудницька. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2005. – 360.
3. Словник іншомовних слів. – М.: Просвещение, 1987. – С. 241.
4. Моисеев Н. Н. Алгоритмы развития / Н. Н. Моисеев. – М.: Наука, 1987. – 303 с. (Серия “Академические чтения”).
5. Глузман А. В. Профессионально-педагогическая подготовка студентов университета: теория и опыт исследования : монография / А. В. Глузман. – К.: Поисково-издательское агентство, 1998. – 252 с.

САВЧЕНКО Р. А. Моделирование организационно-педагогической системы формирования музыкально-педагогической компетентности будущих воспитателей и музыкальных руководителей ДОУ.

В статье подается и обосновывается авторская модель формирования музыкально-педагогической компетентности будущих педагогов детей до школьного возраста – воспитателей и музыкальных руководителей. Раскрываются основные компоненты данной модели – целевой, содержательный, технологический, результативный, которые обеспечивают профессиональную подготовку студентов.

Ключевые слова: модель, моделирование, музыкально-педагогическая компетентность, целевой компонент, содержательный, технологический, результативный.

SAVCHENKO R. Modelling organizing and pedagogical activity in the musical pedagogical competence of future kindergarten teacher and musical tutorformation.

The article is justified and the author's model of musical pedagogical competence of future kindergarten teacher and musical tutorformation. The basic components of this model: target, substantial, technological, effective component, which provides professional training of students.

Keywords: model, modeling, musical pedagogical competence, target component, substantial component, technological component, effective component.

УДК 159.942.5:[378.091.3–051:373.3]

**Сакалюк О. П.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

**СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ЕМПАТІЙНОЇ КУЛЬТУРИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

У статті розглядається емпатійна культура майбутніх учителів початкової школи, виокремлюються та характеризуються її структурні компоненти.

Ключові слова: структура емпатійної культури, особистісно-орієнтована стратегія, педагог-фасилітатор.

Перед сучасною професійною освітою на тлі корінних змін, що відбуваються в глобалізованому суспільстві, постає завдання формування